

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z protestu wyborczego R.D.K.

przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 31 lipca 2020 r.,

wyraża opinię, że protest jest bezzasadny.

UZASADNIENIE

Pismem z 16 lipca 2020 r. pełnomocnicy R.K. (dalej: Wnoszący protest) wnieśli do Sądu Najwyższego protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie Wnoszący protest wniósł do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w D. protest o analogicznej treści (pismo z 16 lipca 2020 r.) wraz z pełnomocnictwem dla adwokata J.D. oraz adwokat A.P-T., którzy złożyli pierwszy z wymienionych protestów. Oba protesty zostały połączone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2020 r. celem ich wspólnego rozpoznania.

W proteście zarzucono naruszenie przepisu art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na

Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. poz. 979, dalej jako: u.wyb.2020) poprzez niezasadne niewzięcie pod uwagę przy obliczaniu wyników w drugiej turze wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ważnie i prawidłowo oddanego korespondencyjnie głosu Wnoszącego protest, z uwagi na to, że dostarczył on Konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej w D. kartę do głosowania w kopercie na kartę do głosowania, oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania oraz oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania w jednej kopercie zwrotnej z tożsamymi dokumentami pochodzącymi od innej osoby. Zarzucono również naruszenie przepisu art. 127 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 8 ust. 2 u.wyb.2020 poprzez podjęcie przez przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej decyzji o nieuwzględnieniu przy obliczaniu głosów m.in. głosu oddanego przez Wnoszącego protest. Ponadto, z ostrożności procesowej zarzucono naruszenie przepisów dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, tj. art. 127 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 62 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 10 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 684, dalej jako: k.wyb.), poprzez nieuwzględnienie przy obliczaniu wyników głosowania m.in. głosu oddanego przez Wnoszącego protest. Powyższe zarzuty miały, jego zdaniem, wpływ na wynik wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z uwagi na nieuwzględnienie przy ustalaniu wyników głosowania wszystkich ważnie i prawidłowo oddanych głosów.

Stanowiska w niniejszej sprawie wnieśli Prokurator Generalny (pismo z dnia 25 lipca 2020 r.) oraz Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej (pismo z dnia 27 lipca 2020 r.). Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, natomiast Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wyraził opinię, że protest jest bezzasadny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta

RP na zasadach określonych w ustawie. Na podstawie art. 15 ust. 2 u.wyb., protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. W zakresie nieuregulowanym w powyższej ustawie, na podstawie art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy ogólne, zawarte w ustawie z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy.

Z treści art. 321 § 3 k.wyb. jednoznacznie wynika, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Treść zarzutów nie może być dowolna, lecz powinna spełniać kryteria, o których mowa w przepisie art. 82 § 1 k.wyb. Zgodnie z nim, protest może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Z treści tego przepisu wynika, że osoba wnosząca protest jest ponadto zobowiązana do wykazania wpływu wystąpienia naruszeń na wynik wyborów. Przedmiotem protestu wyborczego jest bowiem ważność wyboru określonej osoby, a podstawę do jej zakwestionowania mogą stanowić wyrażnie wskazane przestępstwa oraz delikty wyborcze. Ich wystąpienie musi rzutować na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów i być poparte konkretnymi dowodami, znanymi osobie wnoszącej protest, na których opiera ona swoje zarzuty. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. (art. 322 § 1 k.wyb.).

Zgodnie z przepisem art. 8 ust. 2 u.wyb., wyborca głosujący korespondencyjnie, po wypełnieniu karty do głosowania, wkłada ją do koperty na kartę do głosowania, którą zakleja, a następnie kopertę tę wkłada do koperty zwrotnej łącznie z wypełnionym i podpisanym oświadczeniem, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 u.wyb.2020. W przypadku głosowania za granicą na kopercie zwrotnej umieszcza się adres właściwego konsula. Wyborca na własny koszt

przesyła kopertę do właściwego konsula. Ustawodawca udzielił Państwowej Komisji Wyborczej kompetencji do określenia sposobu postępowania z kopertami zwrotnymi doręczonymi do obwodowej komisji wyborczej do zakończenia postępowania, kopertami zwrotnymi zawierającymi niezaklejone koperty na kartę do głosowania, kopertami zwrotnymi niezawierającymi prawidłowo wypełnionego oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 u.wyb.2020, pakietami wyborczymi, o których stanowi art. 6 ust. 6 u.wyb.2020 oraz kopertami zwrotnymi, o których mowa w art. 9 ust. 2 u.wyb.2020 – mając na względzie zapewnienie poszanowania zasad przeprowadzania wyborów oraz ochrony pakietów wyborczych, a w szczególności kopert zwrotnych i kart do głosowania (art. 12 ust. 5 u.wyb.2020). Zostały one szczegółowo uregulowane w uchwale Nr 177/2020 Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie sposobu postępowania z kopertami zwrotnymi i pakietami wyborczymi w głosowaniu korespondencyjnym za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. (M.P. 2020, poz. 530). Rygoryzm postępowania w tym zakresie jest podyktowany przede wszystkim potrzebą ustalenia czytelnych i transparentnych warunków oddania przez wyborcę, który nie głosuje osobiście, ważnego głosu. Ma to na celu wyeliminowanie wszelkich potencjalnych wątpliwości co do poprawności oddanego głosu. Z uwagi na to, że przepisy prawa wyborczego wchodzą w zakres prawa publicznego – niedopuszczalna jest ich wykładnia rozszerzająca. Wobec tego wyborca nie posiada dowolności postępowania w tym zakresie i swobodnego kształtowania formy przysługującego jemu czynnego prawa wyborczego. Biorąc pod uwagę, że w przepisie art. 8 ust. 2 u.wyb.2020 posłużono się liczbą pojedynczą w odniesieniu do koperty zwrotnej, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania oraz koperty na kartę do głosowania, należy uznać, że tylko w przypadku dostarczenia pojedynczego oświadczenia w jednej kopercie zwrotnej może zostać uznany za ważnie i prawidłowo oddany korespondencyjnie głos. W razie naruszenia zasad określonych w ustawie z 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego oraz wskazanej powyżej

uchwale Państwowej Komisji Wyborczej, wątpliwości co do prawidłowości oddania głosu przemawiają za nieuznaniem takiego głosu za ważny.

Z tych względów, na podstawie art. 323 § 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, Sąd Najwyższy wyraził opinię jak w sentencji postanowienia.